

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

As Friskole og Naturbørnehave
2022

Højreklik her og vælg Skift billede for at indsætte billede eller logo

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte jeres skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Den skal gennemføres mindst hvert andet år. Det er **ikke** et lovkrav, at I benytter denne skabelon.

Den lovgivningsmæssige ramme for udarbejdelse og evaluering af den lokale pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er udfoldet i Børne- og Undervisningsministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold, 2018](#).

Vær opmærksom på:

- Den primære målgruppe for den skriftlige evaluering er jer selv og forældrene i jeres dagtilbud
- Det er et krav, at I reviderer jeres skriftlige læreplan på baggrund af evalueringen, hvis evalueringen skulle give anledning til ændringer eller justeringer.
- Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.
- Evalueringen skal offentliggøres.

Denne skabelon indeholder alle de lovmæssige krav til evalueringen. Lovkravene finder I i de to midterste afsnit "Evaluering og dokumentation" og "Inddragelse af forældrebestyrelsen". Skabelonen indeholder desuden spørgsmål, som kan støtte jeres evalueringsproces samt jeres fremadrettede arbejde med løbende at revidere den skriftlige læreplan.

[Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Her kan I oplyse, hvad I har haft særligt fokus på som en del af arbejdet med læreplanen, fx morgenstund, leg, social udvikling. I kan også indsætte billeder eller andet fra jeres arbejde.

SUNDHED: Vi har arbejdet med emnet krop og mad, Vi har arbejdet på tre niveauer (børnegruppen, forældrene og pædagogisk praksis) igennem dette emne. Vi har arbejdet i børnehøjde, og i børnegruppen haft fokus på kroppen og madens betydning for kroppen. Vi har arbejdet med emnet igennem de 6 læreplanemaer, for at ramme bredt og belyse emnet fra forskellige vinkler. Vi har arbejdet med emnet gennem forældre dialog om madpakker, bevægelse m.m. Vi har arbejdet med egen faglighed i forhold til måltidet og vores egne blinde pletter, synsninger og fundet fælles fagligt funderet ståsted i forhold til mad og måltider.

LEG. Vi har haft særligt fokus på legen, dens univers, stemninger og dynamik, fælleslege, børnestyret leg, ”fri” leg og legens betydning for os. Vi har arbejdet med observationer af legen over en længere periode og diskuteret disse på p møder. Vi har haft særlig pædagogisk bevidsthed på børn i perifære legerelationer, og hvordan vores vejledte deltagelse kunne udvikle disse børns legerelationer. Leg har været et tema til et forældremøde; hvordan er man en god legevoksen? - medspil, modspil, tilstedeværelse osv.

BØRNEPERSPEKTIV. Vi har arbejdet med dagsrytmen, og hvordan vi kan rykke rundt og prøve af om ændringer giver mere frihed i børnehøjde. Dette bla. Ved at ændre formiddagsmadpakke til et åbent ”spisevindue” på en time, hvor børnene selv administrerede hvornår de ville afbryde legen, og spise. Erfaringer og tabte værdier ved forsøget, resulterede i tilbagevenden til fast tidspunkt for måltidet.

FÆLLESKAB. Vi har haft stort fokus på sociale fællesskaber, relationer i store/små grupper. Relationer, dynamikker, positioneringer børnene imellem. Voksen/barn relationer - tryk tilknytning. Relationer og samarbejde forældre/personale, samt det store fælleskab forældrene imellem.

NATUR. Vi har altid et særligt fokus på natur. Vi arbejder generelt meget temabaseret, inspireret af årstiderne, årets rytme og cyklus.

Feks. Så og spire tema om foråret, Lup på insekter i gennem sommeren, Indianer tema, Høsttid og høstfest, Allerhelgens aften (halloween), Juletraditioner, Hule og eventyr i den mørke tid, Fugletema, Skov-Cirkus.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive jeres arbejde med at etablere en systematisk evalueringskultur. I kan fx beskrive, hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter, reflekterer over og evaluerer jeres pædagogiske praksis. I kan også beskrive, om I arbejder med særlige metoder, fx *Redskab til selvevaluering*, *Tegn på læring*, *Redskab til forankringsproces* eller om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med en særlig tilgang.

Fælles p-møder med samarbejdspartnere; SFO og skole, egne møder, pædagogisk dag/døgn i hele organisationen, børnehavens pædagogiske udviklings-weekend.

Forskellige eksterne oplæg om relevante emner.

Genbesøger og genlæser dele af vores styrkede læreplan, ud fra aktuelt fokus.

Inddrager relevant litteratur ud fra tematikker.

Anvendt "redskab til selvevaluering"(Eva) .

Vi evaluerer dagligt personalet imellem, om små justeringer af dagligdagen, sådan at vi handler på barnets/børnegruppens aktuelle behov.

På vores egne personalemøder arbejder vi med at planlægge det aktuelle tema, så alle ideer og pædagogiske overvejelser bliver drøftet inden aktiviteten udføres. Løbende evalueres projektet i hverdagen gennem samtale og justeres hvis nødvendigt. Der samles op til p-møde og temaet tilpasses ud fra nye refleksioner. Efter endt temaperiode, evalueres det aktuelle læreplanstema på et p-møde og nedfældes skriftligt.

Er der nye tilføjelser til daglig praksis eller ny viden, tales der om hvordan dette bedst muligt implementeres i dagligdagen. Sådanne ændringer af praksis, bliver overvejet nøje, med udgangspunkt i barnet/børnegruppens behov.

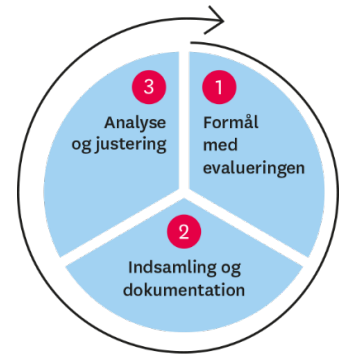

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Her kan I **kort** skrive, hvordan I har grebet arbejdet an, fx om I har lavet workshop, gennemført konkrete evalueringer, haft oplæg fra interne eller eksterne. I kan også indsætte billeder eller lignende.

Se øvrige punkter i evalueringen.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Her skriver I **kort**, hvilket område i jeres pædagogisk læringsmiljø I satte fokus på i evalueringen og hvorfor. Hvad var det I var nysgerrige på eller der udfordrede jer? Dette er trin 1 i evalueringscirklen.

Leg:

Vi var nysgerrig på de forskellige nuancer i børns leg her i børnehaven og hvordan det pædagogisk læringsmiljø påvirker børnenes leg. Herunder forskellige legetyper/stemninger, og om vores miljø tilgodeser alle typer, og dermed alle børn.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Her beskriver I **kort** den dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø, I har indsamlet i forbindelse med evalueringen. Pædagogisk dokumentation kan bestå af en vifte af forskellige måder at beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse på, fx praksisfortællinger, fotos, observationer, videoptagelser, screeneringer, relationsskemaer, børneinterviews, tegninger. Indsamling af pædagogisk dokumentation er trin 2 i evalueringscirklen. Har I under evalueringen skrevet på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

Vi har lavet praksis fortællinger, fotos og videoer af børnenes leg.
Alt dette er samlet i en redegørelse som indeholder alle vores erfaringer og tanker omkring Leg.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Her skriver I **kort** resultaterne af jeres analyse, fx hvordan den indsamlede dokumentation gjorde jer klogere på det, I var blevet nysgerrige på? Hvad var jeres vurdering af det pædagogiske læringsmiljøes betydning for børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse? Dette er første del af trin 3 i evalueringscirklen. Har I under evalueringen skrevet resultaterne på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

På de efterfølgende personale møder blev der løbende evalueret på diverse tiltag. Vi har altid et punkt med børn og herunder blev de enkelte børns NUZO ift. legekompetancer taget op til revidering. Der blev vurderet på, om de tiltag vi havde iværksat virkede og om disse skulle justeres eller ændres. Vi så nogle børn "rykke" i legen efter få uger og andre som befandt/befinder sig i mere fastlåste roller, som tager længere tid at ændre på.

I den forbindelse talte vi også om vigtigheden af fordybelse i leg og herunder om der var/er for mange skift/opbrud i børnenes leg pga. den daglige struktur hos os. Vi har gennemgået strukturen og prøvet at udnytte tiden bedst muligt, så børnenes leg ikke forstyrres for meget af eks. Ventetid ved toiletter, madpakke mv.

Vi har i den forbindelse et tiltag på bedding, hvor vi i en periode vil rykke samlingstidspunktet til 10.30 og gøre den første madpakke (formiddagsmad) valgfri. Vi har en formodning om, at dette vil frigive mere tid til fordybelse i legen hen over formiddagen. Tiltaget iværksættes i juni 2022.

De tiltag som har fungeret efter hensigten, fælleslege, gruppeopdeling samt strukturerede temaer fortsættes med nye emner, som tager udgangspunkt i naturens/årstiden gang samt de temaer som børnegruppen kalder på.

For at dykke endnu mere ned i børneperspektivet i forhold til leg, planlægger vi at lave en række børneinterviews/børnesamtaler, hvor vi udforsker legens univers hos Rødderne gennem børnenes øjne.

I personale gruppen arbejder vi videre med evalueringsprocessen. I den forbindelse vil vi optage små legesekvenser på video, som vil danne udgangspunkt for fælles refleksion og diskussion. Video som medie har noget objektivitet som observationer og praksisfortællinger mangler, derfor syntes vi dette kunne være en spændende måde at udvide vores horisont på.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Her skriver I **kort**, hvordan I handlede på baggrund af jeres nye indsigter om jeres pædagogiske læringsmiljø. I kan bl.a. skrive, hvorvidt evalueringen gav anledning til at justere jeres pædagogiske praksis, og om den gav anledning til at afprøve konkrete tiltag og justere jeres skriftlige læreplan. I kan også samle op og se på tværs af de udvalgte områder, I har evalueret. Er justeringerne stadig en del af jeres praksis i dag? Har I brugt jeres indsigter i udvalgte evalueringer i andre sammenhænge? Dette er anden del af trin 3 i evalueringscirklen.

Den lange periode med særligt fokus på Leg, medførte flere justeringer undevejs i processen med at være undersøgende.

Nogle justeringer gav ikke den antagede effekt, f.eks. Ændringen af formiddagens samling, for at give mere tid til uforstyrret leg. Børnenes stærke fællesskab, betød, at de stort set alle, gik til formiddagsmåltidet på samme tid, selvom vi havde etableret et "åbent spisevindue", hvor de selv kunne vælge hvornår de ville spise. Denne ændring af praksis, blev derfor tilbageført, til "gl praksis".

Opmærksomheden på Fælleslege initieret af voksne, gav bevidsthed om, hvor stor effekt disse lege har, ind i børnenes selvinitierede lege efterfølgende. Vi har derfor en skærpet opmærksomhed fremadrettet, på vigtigheden af, at vi igangsætter disse fælleslege, og gentager dem, indtil alle børn har oplevelsen af, at være trygge i dem, og deraf kan overføre til egne lege.

Vi har erfaret, at vores deltagelse i børnenes leg, er afgørende for, at have kendskab til hvert enkelt barns socialitet i børnegruppen.

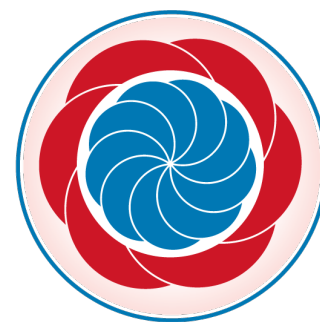
Vi insisterer fremadrettet på, at være nysgerrige på deres legeuniverser, relationer, indbyrdes lege-hieraker, samt det enkelte barns deltagelsesmuligheder.

Vi er fortsat af den overbevisning, at LEG har stor værdi i sig selv, UDEN at have et påført/indtænkt læringspotentiale. Læringen ligger implicit, i det, at barnet/børnene "agerer i verden", igennem, deres leg. Vores pædagogfaglige ansvar ligger i at facilitere mulighederne for mangfoldige rammer for leg og mangfoldige, og varierede fællesskaber at indgå i, med sin leg.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Ved forældrerådets møder er der altid et punkt omhandlende pædagogisk praksis. Dette er en status på pædagogiske indsatser, og udvikling af praksis, samt børnegruppens dynamik.

Feedback fra forældrerådet indgår i vores interne opsamling på tematikker.

Forældrerådet kan også blive konkret involveret i særlige opgaver og arrangementer som understøtter vores pædagogiske mål.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Her kan I **kort** skrive, hvad I vil sætte fokus på i jeres pædagogiske læringsmiljø fremadrettet og hvorfor. I afsnit ét så I tilbage på, hvad I allerede har arbejdet med. Har I fået øje på, om der er dele af jeres pædagogiske læringsmiljø, I ikke har haft fokus på, fx rutinesituationer, børn i udsatte positioner, mv.? I kan også skrive, om der er områder, I har haft fokus på, men har behov for at genbesøge.

Forpligtende fællesskaber. Krav og forventninger - mellem pædagog og pædagog - mellem forældre og pædagog - mellem pædagog og barn - mellem børnehave og skole - mellem forældregruppen og institutionskulturen. Hvordan bevidstgøre om hvordan respekt og tillid spiller ind - hvordan optimere og afstemme?

Dannelse. ”Dannelse er det, der er tilbage, når vi har glemt alt det, vi har lært” (Ellen Key).

Hvordan dannelse i børnehavepraksis? Hvordan bevidste om normer og værdier for vores praksis (normkritik)? - Hvordan har børnesynet betydning? (Børnesamtaler - børnemøder - børneavis). Dannelse er et vel-funderet begreb i vores organisation og i Friskoleregion, men et nyere i pædagogisk Læreplans regi...Hvordan er dannelse forankret hos os?

Relationskompetence. Hvordan kan vi styrke og bevidstgøre om vores (hver medarbejders) relationskompetence? Både i samspillet med det enkelt barn og børnegruppen? Hvordan styrke vores fælles ansvar for, at alle børn mødes pædagogisk relevant (afstemning, autonomi, omsorg). - og sikre det enkelte barns oplevelse af tryk tilknytning?

Hvordan kan vi i samarbejdet med hinanden, værne om de stemninger vi aflejrer, samt den enkelte medarbejders følelsesintegritet/mætning?

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive, om I oplever, at organiseringen af jeres evalueringskultur har understøttet meningsfulde drøftelser, refleksioner, analyser og vurderinger af jeres pædagogisk praksis i hverdagen? Eller om jeres erfaringer giver anledning til at justere organiseringen af jeres evalueringskultur, fx om der er brug for at afprøve andre måder at mødes og måder at reflektere sammen, justere hyppigheden af møder eller fastholde god evalueringspraksis.

Vi har fået lagt en god struktur for vores møder. Vi har prioriteret hverdagsnær praksis på vores månedlige møder.

Vores udviklingstimer, har vi afprøvet flere anvendelsesformer af, feks en fordybelsestime ved hvert møde, fordelt over hele året.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan

Vi evaluerer løbende og ser læreplanen som et dynamisk redskab, som det er vigtigt vi alle har ejerskab i. Vi har fælles værdisæt med vores skole og samarbejder på fælles dage/døgn om at arbejde og evaluere ud fra disse.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forandringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET